

Regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 15 april 2010, nr. 2010-0000248059, tot wijziging van de regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 23 oktober 1989, nr. CW88/13/U76, tot vaststelling van modellen, bedoeld in de Kieswet en het Kiesbesluit

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op de artikelen J 7 en N 10 van de Kieswet;

Besluit:

ARTIKEL I

De modellen J 7 en N 10-1, die zijn opgenomen in de bijlage bij de regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 23 oktober 1989, nr. CW88/13/U76, tot vaststelling van de modellen, bedoeld in de Kieswet en het Kiesbesluit (Stcrt. 1989, 210), worden vervangen door de modellen in de bijlage bij deze regeling.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Deze regeling zal met de bijlage en de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten.*

BIJLAGE

Model J 7. Stempas

Oproep	
voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer op woensdag 9 juni 2010	
Wanneer kunt u stemmen? U kunt stemmen van 7.30 uur tot 21.00 uur.	Deze stempas is alleen geldig voor:
Waar kunt u stemmen? U kunt met deze stempas uw stem uitbrengen in alle stemlokalen in uw gemeente.	Belangrijk! Vergeet als u gaat stemmen niet: • Deze stempas • Een geldig Nederlands paspoort, identiteitskaart of rijbewijs
Het stemlokaal in uw eigen buurt is:	
Adressen en openingstijden van stemlokalen vindt u op:	Strikt persoonlijk Deze stempas is uw bewijs dat u mag stemmen. De pas is alleen geldig als uw naam en adres erop gedrukt staan. Misbruik van deze persoonlijke stempas door anderen is strafbaar (art.128 Wetboek van Strafrecht).
Een vervangende stempas kunt u aanvragen bij:	
Afzender:	
STEMPAS	
TK10	
Z.o.z.	

Zwart | PMS 2736 | PMS 158

Identificatieplicht:	
Om te kunnen stemmen, moet u een ID-bewijs tonen: een geldig Nederlands paspoort, identiteitskaart of rijbewijs.	
Geen geldig identiteitsbewijs? Vraag tijdig een ID-bewijs aan bij uw gemeente. Wilt u dat niet, dan kunt u uiterlijk 26 mei 2010 een schriftelijke volmacht aanvragen bij uw gemeente. Daarmee kan een andere kiezer voor u stemmen.	
Wilt u een andere kiezer uit uw gemeente voor u laten stemmen en heeft u wel een geldig ID-bewijs? Die persoon wordt uw gemachtigde. Een gemachtigde kan alleen namens u stemmen op het moment dat hij of zij ook zelf stemt. Een gemachtigde mag voor maximaal twee andere kiezers stemmen. Is de gemachtigde iemand uit uw eigen gemeente, dan moet u het VOLMAGTBEWIJS dat hiernaast is afgedrukt volledig invullen. U moet aan de persoon die u machtigt een KOPIE van uw geldige IDENTITEITSBEWIJS meegeven. Let op: Geef uw stempas alleen aan een ander mee nadat u zelf heeft ingevuld wie er voor u gaat stemmen.	
Wilt u een andere kiezer uit een andere gemeente voor u laten stemmen? Dit moet u schriftelijk aanvragen bij uw gemeente. Dit kan uiterlijk 26 mei 2010.	
Wilt u zelf in een andere gemeente stemmen? Als u in een andere gemeente wilt stemmen, dan moet u dit aanvragen bij uw eigen gemeente. Zorg dat uw gemeente uw ingevulde aanvraagformulier uiterlijk 26 mei 2010 ontvangt. U kunt bij uw gemeente uiterlijk 4 juni 2010 uw aanvraag ook mondeling doen.	

Vervangende stempas	
Een kiesgerechtigde die geen stempas heeft ontvangen of de stempas kwijt is, kan persoonlijk een vervangende stempas aanvragen bij de gemeente. Dat kan uiterlijk 7 juni 2010, tenzij anders is vermeld op de voorzijde.	
Wilt u meer informatie? Meer informatie over het stemmen kunt u opvragen bij uw gemeente of op de website www.uheefthetvoorhetzeggen.nl .	

VOLMAGTBEWIJS (niet invullen als u zelf gaat stemmen)	
Ik stem niet zelf, maar laat mijn stem uitbrengen door:	
Naam gemachtigde:	
Adres gemachtigde:	
Woonplaats gemachtigde:	
Handtekening volmachtgever (zie naam en adres op de voorzijde): Ik heb bovenstaande zelf volledig ingevuld.	
Handtekening gemachtigde: De gemachtigde belooft met dit volmachtbewijs te gaan stemmen. Hij/zij zal, naast zijn/haar eigen stem, niet meer dan twee stemmen als gemachtigde uitbrengen.	
Paraaf stembureau (niet zelf invullen):	

KIEZERSPAS (niet zelf invullen)	
Deze stempas is omgezet in een kiezerspas.	De burgemeester,
Gemeentestempel	
	Datum:
	Paraaf stembureau (niet zelf invullen):

Zwart | PMS 2736

*Verkiezing van de leden van de gemeenteraad, Provinciale Staten,
Tweede Kamer, Europees Parlement**
* Invullen wat van toepassing is.

1.1	Gemeente	
1.2	Kieskring *	* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen
1.3	Stembureau	
1.4	Verkiezing	

Het is belangrijk dat elk proces-verbaal een waarheidsgetrouw verslag is van de stemming en de stemopneming. Als zich zaken voordoen die van invloed (kunnen) zijn op het resultaat van de stemming, meldt u dat in het proces-verbaal. De verkiezingsuitslag wordt vastgesteld op basis van de processen-verbaal.

Let op! Vul eerst 5.1 van dit proces-verbaal in.

TIP Lees de Toelichting.

[illegible]

3 Aantal *niet* toegelaten kiezers

Lees Toelichting 3

- 3.1 Aantal kiezers met ongeldige stempas/kiezerspas*/volmachtbewijs (ingenomen en onbruikbaar gemaakt)

Turflijst

Totaal =

- 3.2 Overige niet toegelaten kiezers zonder stempas en/of identiteitsdocument

Totaal =

* *Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen*

4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

Lees Toelichting 4

- 4.1 Kiezers met een stempas

--

- 4.2 Volmachtbewijzen (groen en onderhands)

--

- 4.3 Kiezers met een kiezerspas *

--

- 4.4 Stembureauleden met een stempas uit een andere gemeente*

--

+

- 4.5 Totaal aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen

--

* *Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen*

5 Aantal stembiljetten

Lees Toelichting 5

- 5.1 Beginvoorraad stembiljetten

--

- 5.2 Eindvoorraad ongebruikte stembiljetten

--

- 5.3 Subtotaal gebruikte stembiljetten

--

-

- 5.4 Teruggeven stembiljetten na vergissing door kiezers (onbruikbaar gemaakt)

--

- 5.5 Teruggeven stembiljetten na weigering van kiezers om stembiljetten in de stembus te steken (onbruikbaar gemaakt)

--

- 5.6 Door kiezers meegenomen stembiljetten na weigering om stembiljet in stembus te steken

--

+

- 5.7 Subtotaal stembiljetten die niet in de stembus zijn beland

--

- 5.8 Totaal aantal stembiljetten in de stembus Toelichting 5.8

Trek af: 5.3 - 5.7 =

De uitkomst van 4.5 is *niet altijd* gelijk aan 5.8

6 Aantal uitgebrachte stemmen

Lees Toelichting 6

- 6.1 Ongeldige stembiljetten in de stembus

--

- 6.2 Blanco stembiljetten in de stembus

--

- 6.3 Totaal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (Verzamelstaat)

--

+

- 6.4 Totaal uitgebrachte stemmen

--

7 Controle

Stap 1

Komt het totaal van vraag 5.8 en vraag 6.4 overeen?

- ☐ Ja, ga door met Stap 2.
☐ Nee, controleer de optellingen en voer controle **opnieuw** uit of hertel de stemmen.

Stap 2

Vul de Controlehulp hieronder in

Aantal overnemen van 4.5 (totaal aantal kiezers dat aan stemming heeft deelgenomen)	
Aantal overnemen van 5.5 (teruggegeven stembiljetten)	
Aantal overnemen van 5.6 (meegenomen stembiljetten)	
	+
Tel op	
	-
Trek af	

Uitkomst is gelijk aan 5.8 / 6.4

Klopt de uitkomst van Stap 2?

- ☐ Ja, ga door met volgende vraag.
☐ Nee. Als ook na controle en hertelling de totalen **niet** overeenkomen meldt u dit bij Onregelmatigheden bij 9.

8 Bezwaren en opmerkingen

Hebben de aanwezige kiezers bezwaar ingebracht?

- ☐ Nee, geen bezwaar ingebracht.
Ga door naar 9.
☐ Ja, wel bezwaren ingebracht, namelijk:

Lees Toelichting 8

Heeft u meer ruimte nodig. Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

Heeft het stembureau opmerkingen over de ingebrachte bezwaren?

- ☐ Nee, geen opmerkingen over ingebrachte bezwaren. Ga door naar 9.
☐ Ja, namelijk:

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

9 Onregelmatigheden

Is er iets gebeurd dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming?

- ☐ Nee, er is niets voorgevallen dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming.
Ga door naar 10.
☐ Ja, geef toelichting:

Lees Toelichting 9

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

10 Mobiel stembureau

Heeft de stemming plaatsgevonden in een mobiel stembureau?

- ☐ Nee, ga door naar 11.
☐ Ja, vul openingstijden in.

Openings- en sluitingstijden van het mobiel stembureau

Locatie	Van	Tot
.....		
.....		
.....		

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan de achterzijde van het proces-verbaal.

Ga door naar 12

11 Openingstijden

De stemming is om 7:30 uur begonnen en heeft tot 21:00 uur geduurd.

- ☐ Ja, ga door naar 12.
☐ Nee, vul reden en tijden in.

Reden afwijkende openingstijd	Van	Tot
.....		

Heeft u meer ruimte nodig? Gebruik dan Toelichting hieronder.

12 Verklaring en ondertekening

Lees Toelichting 12

Het stembureau verklaart dat het:

- zijn werkzaamheden heeft uitgevoerd volgens de Checklist;
- de tellingen in de turflijsten naar beste weten en kunnen heeft uitgevoerd;
- het proces-verbaal volledig en naar waarheid heeft opgemaakt.

Plaats Datum

Naam en handtekening voorzitter

Bij de telling aanwezige leden

Naam	Handtekening	Naam	Handtekening
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

Toelichting

.....

.....

.....

.....

.....

Turflijsten

van de verkiezing van de leden

van ...

Verzamelstaat

totaal uitgebrachte stemmen

Aanduiding van de politieke groepering

Aanduiding van de politieke
Partijnaam

Lijst **1**, 2 enz

[illegible]

Lijst **1**, 2 enz

Aanduiding van de politieke groepering

Aanduiding van de politieke
Partijnaam

Lijst **1**, 2 enz

[illegible]

Lijst **1**, 2 enz

Verzamelstaat

totaal uitgebrachte stemmen

Naam partij	Lijst	1
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	
	13	
	14	
	15	
	16	
	17	
	18	
	19	
	20	
	21	
	22	
	23	
	24	+
Totaal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (= 6.3)		
Ongeldige stembiljetten (= 6.1)		
Blanco stembiljetten (= 6.2)		+
In stembus aangetroffen stembiljetten (= 5.8)		

Toelichting bij het proces-verbaal van de zitting van een stembureau

De nummers voor de tekst verwijzen naar de paragraafnummers in het proces-verbaal.

Waarom een proces-verbaal?

Met dit proces-verbaal brengen de voorzitter en de leden van het stembureau verslag en verantwoording uit over:

- het verloop van de stemming;
- de stemopneming;
- de wijze waarop de werkzaamheden uit de Kieswet/Kiesbesluit zijn uitgevoerd.

Het is belangrijk dat elk proces-verbaal een waarheidsgetrouw verslag is van de stemming en de stemopneming.

Als zich zaken voordoen die van invloed (kunnen) zijn op het resultaat van de stemming, meldt u dat in het proces-verbaal bij 9. (Zie toelichting bij 9.)

Ook als kiezers bezwaar maken, meldt u dat in het proces-verbaal bij 8. (Zie toelichting bij 8.)

De verkiezingsuitslag wordt vastgesteld op basis van de processen-verbaal.

Het proces-verbaal als bewijsstuk

De processen-verbaal van alle stembureaus worden doorgestuurd aan het gekozen orgaan: de gemeenteraad, Provinciale Staten of de Tweede Kamer. De commissie voor het onderzoek naar de geloofsbrieven gebruikt de processen-verbaal om na te gaan of de verkiezing correct is verlopen. Deze commissie neemt eventueel het besluit over hertelling of herstemming. Ook kan de burgemeester op basis van het proces-verbaal besluiten om de documenten die zijn gebruikt bij de stemming over te dragen aan de officier van justitie voor strafrechtelijk onderzoek.

TIP

Vink elk punt in de Checklist af!

2 Aanwezigheid stembureauleden

Het stembureau bestaat uit minimaal de voorzitter en twee leden en uit maximaal zeven leden (met inbegrip van de voorzitter). Wanneer de voorzitter afwezig is, treedt het eerste lid als voorzitter op. Indien ook deze afwezig is, treedt het tweede lid als voorzitter op. Als het stembureau tijdelijk uit minder dan drie leden bestaat en er geen plaatsvervangende leden aanwezig zijn, wijst de voorzitter één van de aanwezige kiezers aan als plaatsvervangend lid.

Niet alle leden zijn altijd onafgebroken aanwezig

U vermeldt hier welke stembureauleden op welke tijdstippen aanwezig zijn.

De gegevens over de aanwezigheid van stembureauleden zijn relevant als (achteraf) blijkt dat zich een incident heeft voorgedaan: op deze manier is duidelijk wat de samenstelling is geweest van het stembureau op dat moment.

Als een stembureau lid slechts kort afwezig is, bijvoorbeeld om het toilet te bezoeken of om kort te pauzeren (roken) vermeldt u dit niet. De stembureauleden moeten hier een paraaf zetten.

3, 4, 5 Aantallen kiezers en stembiljetten

Vóórdat u de stembus opent noteert u:

Paragraaf 3 Aantal niet toegelaten kiezers

Paragraaf 4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

Paragraaf 5 Aantal gebruikte stembiljetten

Lees de uitleg op de volgende bladzijde.

Schorsing

Let op!

Als de zitting van het stembureau tijdelijk is geschorst, dan vat u de gegevens van de zittingen van het stembureau samen. U vermeldt dus niet de aantallen per zitting, maar u telt deze aantallen bij elkaar op.

3 Aantal *niet* toegelaten kiezers

Hoewel het aantal niet toegelaten kiezers geen invloed heeft op de telling, noteert u gedurende de dag toch in het proces-verbaal welke kiezers zich wel bij het stembureau hebben gemeld, maar die niet zijn toegelaten tot de stemming. Hiervoor maakt u gebruik van de turflijs. Deze gebruikt u als volgt:

Turflijst

--	--	--	--

--	--	--	--

Totaal = **11**

In het voorbeeld hebben zich gedurende de dag 11 kiezers gemeld die voorkwamen in het uittreksel ongeldige stempassen, van wie de stempas niet echt was, of waarvan de gegevens op de stempas niet klopten met het identiteitsdocument.

Er zijn twee categorieën niet toegelaten kiezers.

- 3.1 U vermeldt bij paragraaf 3.1:
- Het aantal kiezers waarvan de stempas in het uittreksel van ongeldige stempassen is opgenomen.
 - Het aantal kiezers dat over een niet-echte stempas beschikt.
 - Het aantal kiezers van wie de gegevens op de stempas niet overeenstemmen met de gegevens op het getoonde identiteitsbewijs.

Van deze kiezers neemt u de stempas in. Zij kunnen hun stem dus niet meer uitbrengen (ook niet elders of op een later tijdstip).

- 3.2 U vermeldt bij paragraaf 3.2:
- Het aantal kiezers dat geen stempas heeft.
 - Het aantal kiezers dat geen geldig identiteitsbewijs heeft.

Deze kiezers stuurt u gewoon weg. *Van kiezers die hun identiteitsbewijs zijn vergeten, neemt u de stempas niet in. De kiezer kan terugkomen met een geldig identiteitsbewijs en de stempas om alsnog te stemmen.*

De gemeente wil de mogelijkheid hebben om onderzoek te doen waarom de stempassen ingenomen zijn. Daarom verpakt u aan het eind van de dag de ongeldige (ingenomen en onbruikbaar gemaakte) stempassen apart. De ingenomen stempassen kunnen later bijvoorbeeld aan de officier van justitie worden overgedragen voor onderzoek naar fraude.

4 Aantal kiezers dat zich heeft aangemeld en is toegelaten

U vermeldt bij paragraaf 4:

- 4.1 Het aantal kiezers met een stempas.
4.2 Het aantal groene en onderhandse volmachtbewijzen dat u heeft ontvangen.
4.3 * Het aantal kiezers dat met een kiezerspas heeft deelgenomen.
4.4 * Het aantal stembureauleden dat met een stempas uit een andere gemeente heeft deelgenomen. Dit geldt ook voor ander personeel dat uit een andere gemeente aan het stembureau is toegevoegd.
4.5 ** Het totaal aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen. Hiervoor telt u de aantallen van 4.1 tot en met 4.4 bij elkaar op.

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

** Bij gemeenteraadsverkiezingen luidt de tekst: Hiervoor telt u de aantallen van 4.1 en 4.2 bij elkaar op.

5 Aantal gebruikte stembiljetten

U telt aan het begin van de dag het aantal stembiljetten dat in het stemlokaal aanwezig is en vult dit in bij beginvoorraad (5.1). Na sluiting van de stemming telt u de eindvoorraad (5.2). U weet vervolgens hoeveel stembiljetten u hebt uitgereikt (5.3). Dit aantal hoeft niet gelijk te zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus aantreft of het aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen. Om vast te stellen of de tellingen kloppen en hoeveel stembiljetten u in de stembus moet aantreffen, houdt u gedurende de hele dag bij hoeveel stembiljetten aan u zijn teruggegeven (en door u onbruikbaar gemaakt).

- Als een kiezer zich heeft vergist, vult u dat in bij paragraaf 5.4.
- Als een kiezer het stembiljet (blanco of ingevuld) niet in de stembus wil steken en aan u teruggeeft, vult u dat in bij paragraaf 5.5.
- Als de kiezer het stembiljet (blanco of ingevuld) niet in de stembus wil steken en meeneemt uit het stemlokaal, vult u dat in bij paragraaf 5.6.

Let op

Alle teruggegeven stembiljetten maakt u onbruikbaar. Ook blanco teruggegeven stembiljetten maakt u onbruikbaar. Dit is noodzakelijk om de tellingen kloppend te maken. Op die manier kunt u de berekening van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen én het aantal stembiljetten dat is gebruikt kloppend maken. Zie controle onder 7.

5.8

Aantal stembiljetten in de stembus

Na het openen van de stembus, telt u het aantal stembiljetten dat in de stembus zit. Dit aantal vult u bij paragraaf 5.8 in.

U controleert dit aantal door 5.7 van 5.3 af te trekken. De uitkomst van deze aftreksom moet gelijk zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus heeft aangetroffen. Komt de uitkomst niet overeen met het aantal stembiljetten, dan moet u de tellingen controleren of de stembiljetten opnieuw tellen.

6 Aantal uitgebrachte stemmen

U telt het aantal stemmen dat is uitgebracht op iedere kandidaat en het aantal stemmen dat is uitgebracht op iedere lijst.

Aantallen stemmen per kandidaat

U vult op de bijgevoegde turflijsten per lijst in hoeveel stemmen op de kandidaten zijn uitgebracht. Per lijst telt u het aantal stemmen op van alle kandidaten van die lijst. Turven is niet verplicht; u kunt ook direct het totaal aantal invullen in de laatste kolom.

Controle

De optelling, van elke lijst, moet gelijk zijn aan het aantal stemmen (stembiljetten) dat op die lijst is uitgebracht.

Aantallen stemmen per lijst

U vult op de verzamelstaat in hoeveel stemmen op elk van de lijsten is uitgebracht. U kunt daarbij gebruik maken van de turflijsten.

U vermeldt in het proces-verbaal bij paragraaf 6:

- 6.1 Het aantal ongeldige stemmen dat u in de stembus heeft aangetroffen.
- 6.2 Het aantal blanco stemmen dat u in de stembus heeft aangetroffen.
- 6.3 Het totaal aantal op de kandidaten uitgebrachte stemmen (alle lijsten opgeteld).

Bij 6.4 vermeldt u het totaal aantal uitgebrachte stemmen. Hiervoor telt u 6.1 tot en met 6.3 bij elkaar op. De uitkomst moet gelijk zijn aan het aantal stembiljetten dat u in de stembus heeft aangetroffen (zie 5.8).

7 Controle

Het aantal stembiljetten in de stembus (5.8) en het totaal aantal uitgebrachte stemmen (6.4) moet overeenstemmen: stap 1. Dit aantal stemt meestal overeen met het aantal kiezers dat aan de stemming heeft deelgenomen (vermeld onder 4.5). Echter als er kiezers zijn geweest die zich wel hebben aangemeld als kiezer (waarvan de stempas dus door u is ingenomen) maar die het stembiljet aan u teruggegeven hebben (of meegenomen) en geen nieuw hebben ontvangen (aantallen onder 5.5. en 5.6), wijkt het aantal stembiljetten in de stembus af van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen. Door dit aantal af te trekken van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen, stelt u vast of het aantal stembiljetten dat u in de stembus aantreft, klopt.

U controleert de uitkomsten met behulp van de controlehulp bij paragraaf 7 in het proces-verbaal.

Als de uitkomsten niet overeenstemmen, dan kan er bij het vaststellen van het aantal kiezers dat heeft deelgenomen een fout zijn gemaakt. Het kan ook zo zijn dat er bij het vaststellen van het aantal gebruikte stembiljetten of het aantal uitgebrachte stemmen een fout is gemaakt. Stel de aantallen opnieuw vast en voer de controle uit.

8 Bezwaren van kiezers

Kiezers kunnen gedurende de stemming en de telling mondeling bezwaar maken. Een kiezer kan bijvoorbeeld bezwaar maken tegen de bereikbaarheid van het stemlokaal. Kiezers kunnen ook bezwaar maken tegen de telling van het stembureau. Deze en andere bezwaren van kiezers vermeldt u bij paragraaf 8.

Als u opmerkingen heeft naar aanleiding van de bezwaren, dan vermeldt u deze opmerkingen bij paragraaf 8. U kunt bijvoorbeeld opmerken dat u de kiezer, die bezwaar heeft gemaakt tegen de bereikbaarheid van het stemlokaal, hebt doorverwezen naar de gemeente. Als een kiezer bezwaar heeft gemaakt tegen de telling, kunt u aangeven of u naar aanleiding van dit bezwaar een hertelling heeft uitgevoerd. Het is niet nodig om in alle gevallen waarin een kiezer een bezwaar maakt daarover opmerkingen te maken. Als een kiezer bijvoorbeeld even moet wachten en zijn ongeduld kenbaar maakt, vermeldt u dat niet in het proces-verbaal.

9 Onregelmatigheden

Als er iets gebeurt dat van invloed kan zijn op het resultaat van de stemming, dan vermeldt u dat bij paragraaf 9. U kunt denken aan situaties waarin kiezers hun stem niet kunnen uitbrengen, bijvoorbeeld als de stembiljetten op zijn en u kiezers weg moet sturen.

Ook als na controle en hertelling de aantallen die in het proces-verbaal moeten worden vermeld niet kloppen (zie controle bij paragraaf 7), dan vermeldt u dit bij 9.

10 Mobiel stembureau

Bij mobiele stembureaus, is er altijd sprake van afwijkende openingstijden. De zitting wordt gesloten op het moment dat u van een locatie (plaats) vertrekt. Bij aankomst op de volgende locatie wordt de zitting weer geopend. Bij paragraaf 10 vermeldt u van elke locatie de openingstijd en sluitingstijd.

11 Openingstijden

Openingstijden

De standaard openingstijden van het stemlokaal zijn in het proces-verbaal vermeld (7:30 uur tot 21:00 uur).

Afwijkende openingstijden

Als het stembureau later opent, bijvoorbeeld omdat u te laat was, vermeldt u dit in het proces-verbaal bij paragraaf 11.

Ook als de zitting tijdelijk is geschorst, vermeldt u dit hier en vult de afwijkende tijden in.

Stemlokalen kunnen vooraf vastgestelde afwijkende openingstijden hebben. Dit hangt meestal samen met de plaats waar gestemd wordt. U begint bijvoorbeeld later (eerder kan ook) dan 7:30 uur of sluit eerder dan 21:00 uur. U vermeldt altijd de werkelijke openingstijd en sluitingstijd in het proces-verbaal.

12 Ondertekening

Stembureauleden die bij de telling van de stemmen aanwezig zijn, moeten het proces-verbaal ondertekenen.

Mensen die helpen bij het tellen ondertekenen het proces-verbaal niet.

Door uw ondertekening bevestigt u dat de gegevens zoals die door de voorzitter en de leden van het stembureau in het proces-verbaal zijn ingevuld correct zijn. U kunt achteraf door burgemeester en wethouders hierover worden bevraagd. Zij hebben u benoemd. Ook kan het zijn dat de gemeentelijke ombudsman naar aanleiding van een klacht van een kiezer contact met u opneemt.

Checklist voor het uitvoeren van een stemming door een stembureau

Hieronder staan stap voor stap de werkzaamheden op een rij die er voor zorgen dat het stemproces correct wordt uitgevoerd door het stembureau.

Vink elk onderwerp af dat u gedaan hebt. Daarmee voorkomt u dat een vergissing maakt of dat u iets vergeet.

1

De voorbereiding van de stemming: vóór opening van de stemming

- ☐ Het stembureau bestaat uit minimaal 3 leden (voorzitter en 2 leden) en maximaal 7 leden (voorzitter en 6 leden).
- ☐ Het proces-verbaal is aanwezig.
- ☐ Het stembureau heeft gecontroleerd of het stemlokaal zo is ingericht (met inbegrip van de plaatsing van stemhokjes) dat het stemgeheim is gewaarborgd.
- ☐ In het stemlokaal zijn een tafel voor het stembureau, een stembus en één of meerdere stemhokjes aanwezig.
- ☐ De toegang tot de stemhokjes is zichtbaar voor het publiek.
- ☐ In ieder stemhokje is een handleiding voor de kiezer en rood schrijfmateriaal aanwezig.
- ☐ De tafel van het stembureau is zo geplaatst dat kiezers de handelingen van het stembureau kunnen zien.
- ☐ De wettelijke voorschriften die op de stemming betrekking hebben zijn aanwezig.
- ☐ Het uittreksel van ongeldige stempassen is aanwezig.
- ☐ Een voorbeeld stempas en de brochure met afbeeldingen van identiteitsbewijzen is aanwezig.
- ☐ Het stembureau lid dat er op toeziet dat de kiezer zijn stembiljet in de bus steekt, kan de stembus steeds goed zien.
- ☐ De stembus is leeg en het deksel is gesloten met de sleutel die de voorzitter bewaart.
- ☐ Tel de stembiljetten en **vul paragraaf 5.1 van het proces-verbaal in.**

2

Tijdens de stemming

- ☐ Alleen personen in bezit van een geldige stempas/kiezerspas*/volmachtbewijs en geldig identiteitsbewijs hebben gestemd.
Tip
Gebruik het turflijstje in het proces-verbaal bij punt 3!
- ☐ Het uittreksel van ongeldige stempassen is steeds gecontroleerd.
- ☐ De stempassen/kiezerspassen*/volmachten zijn op echtheid gecontroleerd.
- ☐ De geldigheid van (de kopie van) het identiteitsbewijs is gecontroleerd en ook de overeenstemming van de persoonsgegevens van het identiteitsbewijs met de stempas.
- ☐ Het aantal ingenomen en onbruikbaar gemaakte stempassen is geregistreerd in het proces-verbaal (3.1). Het zijn stempassen die:
 - niet echt zijn;
 - in het uittreksel ongeldige stempassen voorkomen;
 - waarvan de persoonsgegevens niet overeenstemmen met het identiteitsbewijs.
- ☐ Alleen aan kiezers die vanwege hun lichamelijke gesteldheid behoefte hebben aan hulp is bijstand verleend in het stemhokje.

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

Tijdens de stemming (vervolg)

- ☐ Aan kiezers die zich hebben vergist is éénmalig een nieuw stembiljet uitgereikt. Het oude stembiljet is ingenomen en onbruikbaar gemaakt. Dit is in het proces-verbaal geregistreerd (5.4).
- ☐ Een lid van het stembureau heeft er op toegezien dat kiezers het stembiljet in de stembus hebben gestoken.
- ☐ Stembiljetten van kiezers die geweigerd hebben het stembiljet in de stembus te steken zijn ingenomen en onbruikbaar gemaakt. Dit is in het proces-verbaal geregistreerd bij 5.5.
- ☐ Het aantal stembiljetten dat door de kiezer niet in de stembus is gedeponeerd en niet aan het stembureau is teruggegeven, is geregistreerd in het proces-verbaal bij 5.6.
- ☐ Het stembureau heeft geen blijk gegeven van zijn politieke gezindheid.
- ☐ In het stembureau zijn geen activiteiten ontplooid gericht op het beïnvloeden van de keuze van de kiezer.
- ☐ Bezwaren van de kiezers zijn in het proces-verbaal vermeld bij paragraaf 8.
- ☐ De orde in het stemlokaal is niet verstoord. De voortgang van de stemming is niet belemmerd. Als het nodig was om de orde te handhaven en de voortgang niet te belemmeren heeft de voorzitter kiezers hierop aangesproken.
 - ☐ De voorzitter heeft bijstand van de burgemeester gevraagd voor handhaving van de orde (paragraaf 10 van het proces-verbaal).
- ☐ De voorzitter heeft om 21:00 uur het einde van de stemming aangekondigd en alle nog in het lokaal of bij de ingang aanwezige kiezers in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

3

Schorsing van de zitting

Alleen invullen als zich omstandigheden hebben voorgedaan die de behoorlijke voortgang van de zitting onmogelijk maken.

- ☐ De voorzitter heeft de zitting geschorst.
- ☐ De voorzitter heeft de schorsing van de zitting aan de burgemeester gemeld.
- ☐ Het tijdstip van de schorsing is in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 11).
- ☐ De sleuf van de stembus is gesloten (in aanwezigheid van kiezers).
- ☐ De sleutel is in een verzegelde envelop gedaan.
- ☐ De stembus is verzegeld.
- ☐ – Aan de deur van het stembureau is een aankondiging bevestigd waarop staat dat de zitting is geschorst.
 - Ook is hierop vermeld (indien bekend) waar en wanneer de zitting wordt hervat.
 - Kiezers zijn verwezen naar een dichtbijzijnd stemlokaal.
- ☐ Het stembureau heeft in afzonderlijke pakken/enveloppen gedaan, met daarop vermeld de aantallen:
 - ☐ De niet gebruikte stembiljetten;
 - ☐ De teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
 - ☐ De ingenomen stempassen;
 - ☐ Het uittreksel van ongeldige stempassen;
 - ☐ De ingenomen kiezerspassen* en volmachtbewijzen.
- ☐ De burgemeester/de aangewezen ambtenaar heeft voor aanvang van de hervatte zitting de stembus teruggegeven aan het stembureau.
- ☐ Het stembureau heeft vastgesteld dat de verzegeling tussentijds niet is verbroken.
- ☐ Voor de hervatte zitting is een nieuwe stembus gebruikt.

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

4

De stemopneming (nà 21.00 uur)

- ☐ Het stembureau heeft het aantal *niet* toegelaten kiezers vastgesteld en in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 3 van het proces-verbaal).
- ☐ Het stembureau heeft het aantal kiezers vastgesteld dat aan de stemming heeft deelgenomen en heeft dit aantal in het proces-verbaal vermeld (paragraaf 4).
- ☐ Het stembureau heeft het aantal gebruikte stembiljetten vastgesteld en in het proces-verbaal vermeld (5.3).
- ☐ Het stembureau heeft de hierboven genoemde aantallen bekend gemaakt aan de aanwezige kiezers en heeft deze in de gelegenheid gesteld bezwaar te maken. Eventuele bezwaren van kiezers zijn vermeld in het proces-verbaal bij paragraaf 8.
- ☐ Het stembureau heeft in aparte pakken/enveloppen gedaan, met daarop vermeld de aantallen:
 - ☐ De ingenomen ongeldige en niet echte stempassen en volmachtbewijzen en het uittreksel van ongeldige stempassen;
 - ☐ De overige stempassen;
 - ☐ De overige volmachtbewijzen en de kiezerspassen*;
 - ☐ De niet gebruikte stembiljetten;
 - ☐ De teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten.
- ☐ De pakken zijn verzegeld en op elk pak is een gewaarmerkte verklaring van het stembureau geplaatst met het aantal documenten per pak.
- ☐ Het stembureau heeft de stembus(sen) geleegd en daarna de stembiljetten geopend en geteld.
- ☐ Het stembureau heeft een stem als blanco aangemerkt (volgens artikel N 7 van de Kieswet) als de kiezer op het stembiljet geen enkel wit stipje voor een kandidaat geheel of gedeeltelijk heeft roodgekleurd en niet op het stembiljet heeft geschreven of getekend.
- ☐ Het stembureau heeft een stem **ongeldig** verklaard (volgens artikel N 7 van de Kieswet):
 - Als de stem is uitgebracht op een ander stembiljet dan die volgens de Kieswet gebruikt mogen worden;
 - Als de kiezer niet door het geheel of gedeeltelijk rood maken van het witte stipje in het stemvak ondubbeltzinnig heeft aangegeven op welke kandidaat hij zijn stem uitbrengt. (In de Kieswet staat dus dat alleen stembiljetten met één (gedeeltelijk) rood gemaakt stemvakje geldig kunnen zijn, er moet ook verder geen misverstand (= ondubbeltzinnig) kunnen zijn over wie de kiezer heeft bedoeld.);
 - Als de kiezer op het stembiljet bijvoegingen heeft geplaatst waardoor hij kan worden geïdentificeerd.
- ☐ De voorzitter heeft bij het blanco of ongeldig verklaren van een stem de reden daarvoor onmiddellijk bekend gemaakt.
- ☐ De voorzitter heeft wanneer daar om gevraagd werd het betreffende stembiljet aan de kiezer getoond.
- ☐ Eventuele bezwaren van kiezers tegen een door het stembureau genomen beslissing over een blanco of ongeldige stem zijn in het proces-verbaal vermeld bij 8.
- ☐ Het stembureau heeft samengevoegd en geteld: de stembiljetten per lijst.
- ☐ Het stembureau heeft per lijst geteld: het aantal stemmen dat op elke kandidaat is uitgebracht.
- ☐ Het stembureau heeft vastgesteld dat het totaal aantal stemmen op alle kandidaten plus het aantal blanco en ongeldig verklaarde stemmen gelijk is aan het aantal in de stembus aangetroffen stembiljetten (5.8 van het proces-verbaal).
- ☐ Het stembureau heeft de aantallen per lijst en per kandidaat bekend gemaakt en vermeld in de lijst stemopneming dat onderdeel is van het proces-verbaal.
- ☐ Kiezers zijn in de gelegenheid geweest bezwaar te maken tegen de vaststelling van de aantallen per lijst en per kandidaat. Eventuele bezwaren van kiezers tegen deze vaststelling zijn vermeld in het proces-verbaal (8).

* Niet vermelden bij gemeenteraadsverkiezingen.

De stemopneming (nà 21.00 uur) (vervolg)

- ☐ Het stembureau heeft in aparte pakken/enveloppen gedaan:
 - a. de blanco stembiljetten;
 - b. de ongeldig verklaarde stembiljetten;
 - c. de geldige stembiljetten, per lijst gebundeld.
- ☐ Op ieder pak is vermeld hoeveel stembiljetten het pak bevat. De pakken zijn daarna verzegeld. Als voor de geldige stembiljetten meer dan één pak is gebruikt, heeft het stembureau op elk pak vermeldt welke lijst(en) het pak bevat.
- ☐ De aanwezigheid van de leden is geregistreerd in het proces-verbaal (2).
- ☐ De voorzitter plus tenminste twee stembureauleden hebben het proces-verbaal ondertekend (12).

Belangrijk!

Lees de toelichting en gebruik de checklist

In deze envelop zit:

- Proces-verbaal met turflijsten
- Toelichting op proces-verbaal
- Checklist voor het stembureau

TOELICHTING

Met deze wijziging van de Modellenregeling Kieswet en Kiesbesluit worden nieuwe modellen voor de stempas en voor het proces-verbaal van de zitting van een stembureau vastgesteld voor de Tweede Kamerverkiezingen van 9 juni 2010.

In de Modellenregeling wordt een formulier voor de kiezerspas in het model stempas opgenomen. Voorts zijn enkele tekstuele wijzigingen aangebracht. Zo is onder meer op de stempas vermeld dat mensen zonder geldig ID-bewijs ervoor kunnen kiezen om een schriftelijke volmacht aan te vragen.

De aanpassingen van het proces-verbaal van het stembureau die door gemeenten zijn gevraagd, heb ik aangekondigd in mijn brief van 9 april 2010 over de evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Deze aanpassingen hebben vooral betrekking op de zogenaamde turflijsten: de lijsten waarin het stembureau noteert hoeveel stemmen elk van de kandidaten heeft behaald. Gebleken is dat veel stembureaus het totaal aantal behaalde stemmen per kandidaat niet op de juiste plek vermelden maar bij de kandidaat die voor of na de betreffende kandidaat op de lijst staat. Door de kolom 'totalen' direct te plaatsen achter de naam van de kandidaat kan hopelijk voorkomen worden dat deze fout zich bij de komende Tweede Kamerverkiezingen herhaalt. Voorts zijn de turflijsten in het proces-verbaal geïntegreerd, zodat het stembureau het document maar één keer hoeft te ondertekenen.

*De Staatssecretaris van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten.*